

Een ochtend in een Oostenrijks hellingbos

Hein Verkade

De Alpen zijn niet bijzonder populair onder vogelaars. Zij laten het bergmassief het liefst links of rechts liggen en gaan richting Frankrijk en Spanje of richting Hongarije en Griekenland. Onze bestemming werd hier dan ook niet door geleid, maar door het feit dat we een vakantiehuis met drie slaapkamers zochten in de voorjaarsvakantie. Via een omweg kwamen we uiteindelijk terecht in een gerieflijk huis van kennissen in de Oostenrijkse provincie Stiermarken. Het is gelegen in het plaatsje Gröbming aan de voet van de berg Stoderzinken. Met iets meer dan 2000 meter hoogte vormt deze berg de meest oostelijke uitloper van het Dachsteinmassief. Het dorp Gröbming is een ietwat slaperig dorp dat nog uit de greep van het massatoerisme is gebleven. Er is wat mijnbouw, houtzagerijen, een meubelfabriek, boerderijen en enkele Gasthöfe. Kortom een doorsnee Oostenrijks dorp. Alleen op de Stoderzinken is net onder de top op bescheiden schaal skitoerisme tot ontwikkeling gekomen. We logeren aan de Stoderstrasse, een smalle weg die de gelijknamige berg op leidt.

Natuurlijk wordt je als vogelaar getrokken door zo'n weggetje de berg op. Het is er eind April volkomen uitgestorven. De wintersporters zijn vertrokken en de zomergasten moeten nog ontwaken. Het is vroeg in de ochtend, windstil en onbewolkt. De verwachtingen zijn niet hoog gespannen, we zijn tenslotte in de Alpen.... Er is volop zang van de vogels die je hier mag verwachten. Massa's Sijzen en Zwarte Mezen domineren het concert. Hier en daar hoor je ook wat Boomklevers, Zanglijsters en Tjiftjaffen. Echter op 1400 meter hoogte gebeurt er ineens iets waar je als vogelaar van droomt, en hoopt één keer werkelijk mee te maken. Op een stapel dikke boomstammen langs het weggetje staat een Auerhaan! Wat een moloch! Fier staat de vogel met gespreide staart, zijn nek en kop schuin omhoog en de bek open. Het lijkt wel of hij er door de houtvester is neergezet om zijn voorraad te bewaken. Strak in de houding loopt hij langzaam over de stammen. Door het lage zonlicht schittert zijn diepblauwe verenkleed soms groen en bruin. Na enkele minuten vliegt hij plotseling op en verdwijnt tussen de dichte sparren richting het dal. Beduusd staar ik hem na en sta verbaasd met welk een gemak deze gigant met veel gedruis wegvliegt gelijk een Patrijs. Als poldervogelaar ben je hier niet op bedacht met al die moeilijk startende Knobbelzwanen. Vijftig meter verder om de bocht blijkt de ware reden van zijn

fierheid. In een Lariks zit halverwege een Auerhen. De vogel doet zich tegoed aan de verse knoppen en loopt al even behendig over de smalle takken. De prachtige streeploze warmbruine hals is goed te zien, evenals de smalle rode streep vlak boven het oog die haar een wat streng uiterlijk geeft. Na nog wat gescharrel op de grond verdwijnt ook zij in het dal. Tussen beide vogels in loopt een paadje waarlangs ik mijn geluk nog maar eens beproef. Glijdend door de sneeuw en sparrennaalden herhaalt de ontmoeting zich. Terugkrabbelen leidt de aandacht richting een zangvogeltje boven in een spar. Zijn liedje houdt ongeveer het midden tussen dat van een Sijs en een Vink en blijkt een Citroensijs te zijn. Weer terug op het paadje schijnt de zon op een open plek in het bos. Een flinke vogel hipt over de grond. Het is een Notenkraker die duidelijk met iets anders bezig is dan zijn naam doet vermoeden. Telkens vliegt hij heen en weer naar een lage dode tak en spiedt de bodem af naar iets eetbaars. Dit moeten insecten zijn die massaal tevoorschijn komen na het wegsmelten van de sneeuw. Een tweede vogel verschijnt ten tonele en volgt hetzelfde gedrag. Zelfs door de telescoop lukt het niet om vast te stellen wat zij precies oppikken. Hun gedrag doet een beetje denken aan dat van een Grauwe Klauwier. Boven het dal vliegen twee baltsende Buizerds, de enige roofvogels deze ochtend.

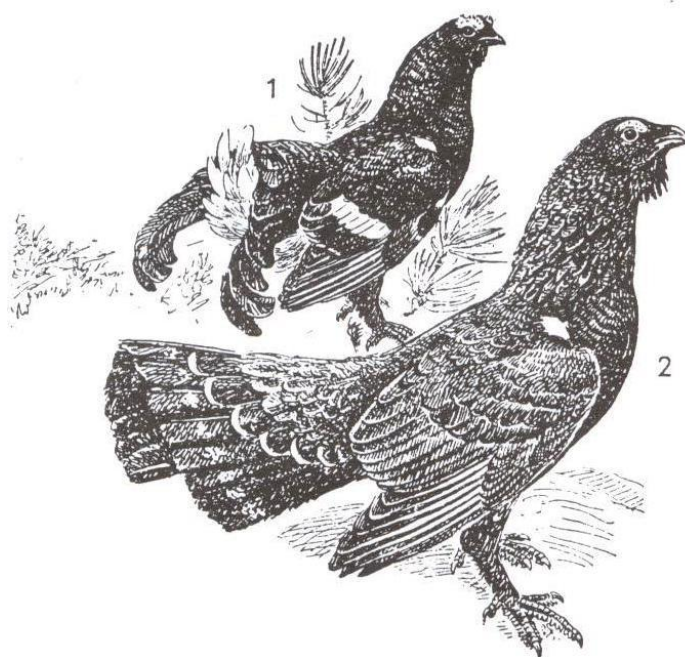
Hogerop wordt het steeds steiler, je kunt geen kant meer uit. Voor je kijk je recht in toppen van zeer oude Sparren en Lariksen terwijl achter je loodrechte rotswanden staan. Daar er heel wat in die toppen heen en weer vliegt kun je er het beste maar bij gaan zitten. Een mannetje Kruisbek kraakt de sparrenkegels op tien meter voor je, terwijl het vrouwtje vlak achter je drinkt van de smeltende sneeuw. Hoe goed ik de vogel ook zie, het groen uit de boekjes is niet te vinden, zij is egaal grijs. Hier op zo'n 1700 meter zijn nog steeds de Sijzen en Zwarte Mezen het talrijkst. Wel verschijnen nu de Beflijsters. Zij zingen volop en hun geluid draagt ver. Dit zijn andere Beflijsters dan bij ons in April. Onder de witte bef zijn zij zwaar wit-zwart geschubd. De Scandinavische vogels die in Nederland doortrekken zijn juist effen donker gekleurd op de buik. Opvallend talrijk zijn ook de Grote Lijsters op deze hoogte. Vanuit de boomtoppen komt steeds meer gerommel en kabaal dichterbij. Er vliegen vele boomschilfers in het rond, maar er is verder nog niets te zien. Gespannen

tuur ik de kale Lariksen af en dan vliegen er twee spechten uit naar de volgende boomtop. Zij zijn zwart-wit met een duidelijke grote witte sigaar op de rug. De wangen zijn druk gestreept en een vaalgeel toupetje op de kop. Het zijn twee Drieteenspechten die het zo druk hebben met elkaar dat zij mij over het hoofd zien. Het lijkt wel boompje verwisselen waarbij zij regelmatig kiekeboe spelen door met gespreide vleugels rondjes om de stammen te draaien. Er staat één Lariks op zo'n vijf meter bij me vandaan en stiekem hoop ik..... ja hoor ook deze boomtop wordt in het 'spel' betrokken. Het kost de grootste moeite de vogels scherp te krijgen in de kijker. De een heeft een grotere gele vlek op de kop dan de ander. Zijn hier een oud en een jong mannetje een territorium aan het bevechten? Opvallend vaak worden de vleugels gespreid, dit vermoedelijk om te imponeren en ze maken zoveel herrie dat het meer op een ordeverstoring dan een natuurverschijnsel lijkt. Dan vliegt er één weg en komt de ander tot rust. Hij gaat 'aan het werk' en trekt de ene na de andere schilfer van de boom op zoek naar insecten. Kort daar achteraan gaat een Kortsnavelboomkruiper. Vermoedelijk profiteert hij van het spechtenwerk.

Er vliegen twee Notenkrakers door het beeld.

Het is nog maar een korte klim tot het eind van het weggetje. Het is er wondermooi en stil. Verspreid staan groepjes oude sparren en de sneeuw ligt nog ruim een meter hoog. De stilte wordt alleen doorbroken door een geluid dat direct het volgende beeld oproept. Een lange rij statieven met telescopen op een brede weg met een strenge meneer van Staatsbosbeheer ernaast. Het betreft een grote groep vogelaars op de Holterberg wachtend op een glimp van de laatste Korhoenders in Nederland. Inderdaad boldert hij hier ook op 1800 meter uit volle borst. Maar waar komt het geluid vandaan? Het is in de bergen moeilijk oriënteren. Op goed geluk loop ik de gemakkelijkste weg en luister na zo'n 100 meter nogmaals. Het klinkt nu veel harder. Dus nog maar wat verder door de sneeuw. Plots sta je dan oog in oog met een Korhaan en pardoës zak ik tot mijn knieën in de sneeuw. Kennelijk voor de haan een teken dat ik geen kant meer opkan en hij blijft vervolgens ook rustig zitten op de zwaar bemoste tak van een spar. Het is zo dichtbij dat maar heel langzaam de kijker tevoorschijn wordt gehaald.

De Korhaan raakt langzamerhand vertrouwd met de situatie. Er komt weer geluid uit de vogel, maar nu iets wat meer lijkt op een vrachtauto die tot stilstand is gekomen en een zware zucht slaakt. Ook ik ontdooi, net als de sneeuw waar ik op ben gaan zitten. Best gerieflijk zo'n sneeuwstoel. Heel voorzichtig toch maar de telescoop opzetten. Het lukt! De Korhaan past niet helemaal in beeld, maar elk detail is na te gaan.

1. Korhaan
2. Auerhaan

Nu pas wordt duidelijk dat de twee rode ballonnen boven op zijn kop bestaan uit vele veertjes die gedraaid tot kokertjes vlak naast elkaar staan. De Beflijster is op deze hoogte de meest algemene vogel.

Het weggetje gaat helaas niet meer verder en dus is de Korhaan de finale van een verrassende ochtend op zomaar een berg in de Alpen, de Stoderzinken. Terug in het huis vraagt Maaïke of de tocht iets heeft opgeleverd. Meer dan perfect! Is mijn antwoord, waarop zij me verbaasd aankijkt. In de Alpen zitten toch geen vogels.....